

Jaarverslag

Stichting Vluchteling Onder Dak 2021

Vastgesteld door het bestuur in juni 2022

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	4
1. Cliënten.....	5
2. De VOD-staf en -organisatie in 2021.....	6
3. VOD-beleid.....	8
4. Onze partners in de stad.....	9
5. VOD in de regio.....	9
6. De financiële situatie in 2021.....	10
7. De cijfers op een rij, verkorte weergave jaarrekening 2021.....	11

Voorwoord

Het bestuur van de stichting Vluchteling onder Dak moet in haar Jaarverslag over 2021 toch weer sombere geluiden laten horen.

Sombere geluiden over het Rijksbeleid ten aanzien van vluchtelingen die nog geen verblijfstitel hebben gekregen.

Want:

- We hebben te maken met een **hardnekkig falend asielbeleid**, waardoor een grote groep vluchtelingen ten onrechte tussen de wielen raakt. De groep cliënten die VOD begeleidt zit vaak al erg lang op procedures te wachten die recht doen aan hun vluchtverhaal.
- Door het wegvallen van het recht van de staatssecretaris om een hardnekkig “Njet” van de IND te herstellen vanuit een menselijk meedenken (de discretionaire bevoegdheid) zit een grote groep mensen letterlijk in de val.
- Verder hebben we in ons cliëntenbestand een fors aantal gezinnen met schoolgaande **kinderen**. De ouders zijn bijkans wanhopig op zoek naar het kunnen garanderen van een goede toekomst voor hun kinderen. De kinderen doen het over het algemeen zeer goed in het onderwijs dat zij volgen en in sociaal opzicht. Maar VOD, evenals veel organisaties in den lande die zich richten op de belangen van minderjarigen, vindt het onbestaanbaar dat de rechten van deze kinderen van vluchtelingen geschonden worden, zoals nu regelmatig het geval is. Overigens huisvest VOD twee gezinnen die onder **de COA-zorg** vallen, maar waarvan we het te heftig vinden om de kinderen uit hun gewende en gewenste (school-) omgeving te halen.
- En dan: de Proces Opvang Locaties die Wageningen kende, zijn weer omgezet in Asielzoekers Centra (AZC's) en daarmee komt opnieuw de discussie om de hoek wat het COA doet met asielzoekers waar de IND vooralsnog geen status aan toe kent. VOD ziet dat dat regelmatig neer komt op het **“klinkeren” van mensen**, het zonder meer op straat zetten van asielzoekers. En VOD heeft niet de ruimte, de capaciteit in menskracht, om alle mensen die in Wageningen op straat dreigen te worden gezet, op te vangen en verder te helpen. In het verleden bestonden er afspraken tussen COA en gemeente dat in Wageningen niemand op straat zou belanden. Die werkelijkheid ligt, in de woorden van het COA, achter ons. Tijd voor nieuwe afspraken tussen de gemeente en het COA naar de mening van VOD!

Daar staat tegenover dat VOD blij is met het gemeentebestuur dat consequent de ruimte geeft om de kant te kiezen van vluchtelingen, van kwetsbare mensen op zoek naar vrede, veiligheid en een beter bestaan. Daardoor voelen vluchtelingen in Wageningen zich gesteund.

Het bestuur van Vluchteling onder Dak in 2021:

Jan Harm Roseboom, penningmeester en voorzitter a.i.

Jack Bogers, secretaris

Dorien de Jonge, algemeen bestuurslid

1. Cliënten

In het verslagjaar 2021 heeft VOD 33 personen, waaronder 13 kinderen, juridisch en sociaal-maatschappelijk begeleid. Onze cliënten zijn oorspronkelijk afkomstig uit 11 verschillende landen. Het merendeel van hen konden we ondersteunen met een klein leefgeld per veertien dagen. Vijf alleenstaanden en vijf gezinnen, in totaal vierentwintig personen, konden we ook nog ondersteunen in hun behoefte aan onderdak. Negen alleenstaanden en drie gezinnen maken gebruik van de Voedselbank. Toegang tot de Kledingbank is lastig wegens aangescherpte criteria. Vijftien cliënten nemen deel aan het participatie-bevorderende Ik-Doe-Mee-fonds van de gemeente.

In 2021 zijn er geen cliënten uitgestroomd en werden vijf personen onder de criteria van de gemeente Wageningen toegelaten tot de noodopvang. Het aantal vluchtelingen uit Wageningen die volgens de toetsingscommissie onder de Wageningse gemeentelijke criteria vielen, bedroeg daarmee achttien personen.

Omdat het lange tijd onduidelijk was hoe de **anti-COVID-vaccinaties** geregeld zouden worden voor mensen zonder papieren, hebben we in ons netwerk gezocht en een huisarts bereid gevonden onze cliënten te vaccineren. Heel fijn!

In juni resp. augustus zijn de cliënten opgetrommeld om in colonne de prikken te krijgen. Een heel app- en belverkeer en in sommige gevallen persoonlijk vervoer om dit voor elkaar te krijgen. Sommige cliënten waren bang (gemaakt door niet nader te noemen mediabronnen) en behoefden wat geruststelling, accurate informatie en overtuiging. Op 2 volwassenen en enkele tieners na zijn alle cliënten 2 keer gevaccineerd.

Dan begon in december het klusje om de QR codes aan te vragen. Tot die tijd was dat niet mogelijk voor mensen zonder Burger Service Nummer (BSN) en inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) op een woonadres. In het najaar werd het echter wel mogelijk om een papieren QR code aan te vragen via de Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA)

Bijna iedereen die 2 keer gevaccineerd is, heeft nu ook een QR code op hun telefoon. Overigens waren de **Coronamaatregelen** voor veel van onze cliënten een nog verdere inperking van hun leefruimte, die al zo beperkt is doordat zij niet mogen werken en een heel beperkt leefgeld en beperkte woonruimte hebben!

Toch kon er eind 2021 weer een Kerstpakkettenactie worden opgezet. De respons die volgde was hartverwarmend. Wageningers fietsten door regen en wind om zware tassen vol boodschappen bij de verzamelpunten af te geven. Er werden inzamelingsacties gehouden onder burens, door studenten en in verschillende kerken. Ook kwamen er veel financiële donaties binnen. Vrijwilligers hielpen mee om alle spulletjes te verdelen en de kerstpakketten in te pakken. Op vrijdag 17 december werden deze uitgedeeld aan de cliënten, tijdens een feestelijke – maar in verband met de corona-situatie bescheiden – bijeenkomst in Thuis. Wethouder en loco-burgemeester Leo Bosland kwam speciaal voor de gelegenheid langs om de pakketten uit te delen. Hij stak met zijn speech de aanwezigen een hart onder de riem: “Wageningen is er voor jullie en zal er ook blijven.”

2. VOD-staf en -organisatie:

De staf bestond in 2021, uit

- mevrouw Heeltsje Graansma, de coördinator sociaal-maatschappelijke begeleiding, in dienst voor 3 dagdelen (10,8 uur) per week;
- de heer Frank Hagedoorn, onze juridisch onderlegde medewerker, in dienst voor 2 dagdelen (7,2 uur) per week;
- mevrouw Eliane de Vries, als de coördinator van ons buddyproject (werving, koppeling aan cliënten en ondersteuning van onze buddy's), in dienst voor 4 uur per week, tot 1 september 2021.
- Mevrouw Mare Adu-Ampong is per 1 september 2021 in dienst getreden als de opvolger van Eliane de Vries, als coördinator van ons buddyproject.

Daarmee heeft VOD een stabiel drietal in dienst. Heeltsje, Frank en Eliane, later Marre, tonen zich door de wol geveerde medewerkers van VOD.

Onze staf wordt ondersteund door een aantal **vaste vrijwilligers** (Erika, Marion, Arie) die belangrijk werk verrichten zoals: ons archief op orde houden, de uitbetaling van de leefgelden in goede banen leiden en het vervullen van het huismeesterschap voor de woningen die VOD in beheer heeft. Voor hand en spanklussen zijn een aantal los-vaste ondersteuners paraat.

Daarnaast waren ongeveer 12 **buddies** actief in de ondersteuning aan onze cliënten, vooral gericht op het wegwijs maken van onze cliënten in de samenleving, het doorbreken van eventueel sociaal isolement en het stimuleren van deelnemen in de maatschappij.

In het verslagjaar hebben we maatregelen getroffen om de organisatie in te richten zodat we aan de voorwaarden voor het aanvragen van **Verklaringen omtrent het Gedrag** voor onze vrijwilligers en stafleden, voldoen.

In mei organiseerde de staf een **online-borrel** (het was Coronatijd) met pubquizz voor alle vrijwilligers. Het was nog lang onrustig in Wageningen...

Halverwege het verslagjaar werd Marre Adu-Ampong aangetrokken als vrijwilliger om de **PR van VOD** te versterken. Marre ging vrijwel direct met ambitie aan de slag. In december presenteerde zij een plan met allerlei PR-activiteiten door het jaar heen, om de bekendheid van het werk van VOD te vergroten. Gedacht wordt aan activiteiten als een Nacht van de Ontmoeting, waarbij bekende Wageningers en politici voor een nacht een VOD-client gastvrijheid verlenen, deelnemen aan de Dag van de Vluchteling, picknicken met de VOD-clients in het Arboretum.

We gaven in het verslagjaar drie (?) (digitale) **nieuwsbrieven** uit, in frisse nieuwe vormgeving en met aansprekende verhalen over onze cliënten, over het asielbeleid en over VOD. De nieuwsbrieven werden naar zo'n 200 adressen in Wageningen verstuurd.

Het grootste deel van het jaar werd VOD bestuurd door **drie bestuurders**. Door het (later zou blijken, tijdelijk) vertrek van Maria Verkade, moesten Jan Harm, Dorien en Jack de boot met z'n drieën trekken. Eind van het verslagjaar kwam er versterking van het bestuur in zicht: Marta Dozy meldde zich als vierde bestuurslid aan.

De koers is gezet naar het bouwen aan een daadwerkelijke **VOD-community**. Mensen die op allerlei manieren dicht of iets verder weg van ons staan, maar een groot hart voor VOD hebben, willen we vaker en op verschillende manieren bij onze cliënten en ons werk betrekken. Vanzelfsprekend spelen **de Wageningse kerken** daar een grote rol in. Zij steunen ons al jarenlang met woord, met daden en pecunia.

Met totaal 10 Wageningers die onze organisatie kennen, organiseerden we in september een **brainstorm** over het onderwerp: “Hoe kunnen we de slagkracht van VOD verder vergroten?”

We bespraken vragen als: Hoe kunnen we meer mensen betrekken bij VOD? Is er structureel contact met de kerken? Hoe kan VOD meer gebruik maken van social media? Hoeveel extra woonruimte zoekt VOD nog?

De bijeenkomst leverde zeer nuttige tips op en aanknopingspunten om de positie van VOD in de Wageningse samenleving verder te versterken.

We gaven in het verslagjaar drie (?) (digitale) **nieuwsbrieven** uit, in frisse nieuwe vormgeving en met aansprekende verhalen over onze cliënten, over het asielbeleid en over VOD. De nieuwsbrieven werden naar zo'n 200 adressen in Wageningen verstuurd.

VOD is samen met Vluchtelingenwerk, we werken immers nauw samen en zijn gehuisvest in hetzelfde pand, op zoek naar **nieuwe huisvesting**. Beide organisaties barsten uit het pand, er is geen ruimte voor rustige spreekkamers en VOD kan haar betalingen aan leefgeld niet vanuit de Markt 17 doen. Deze zoektocht heeft nog geen betere huisvesting opgeleverd, mede omdat het budget dat wij op kunnen hoesten niet erg riant is.

3. VOD-beleid

We schreven B&W een brief waarin we hen vroegen stelling te nemen tegen de zogenaamde **Dublinclaimregel**. Deze Europese afspraak houdt in dat een vluchteling alleen asiel kan aanvragen in het eerste (Schengen-) land van aankomst. Dat betekent dat vluchtelingen die bijvoorbeeld vanuit Italië of Griekenland doorreizen naar Zweden of Nederland, terug gestuurd kunnen worden. Onwenselijke regelgeving die maakt dat de zuidelijke en oostelijke Europese landen een veel grotere taak in de opvang van vluchtelingen krijgen dan de landen uit Noordwest Europa.

Vanuit de staf is het idee geopperd te komen tot een klein **fondsje** dat het nemen van initiatieven door onze cliënten zou kunnen ondersteunen. De aanvraag is neergelegd bij WelSaam, maar nog niet gehonoreerd.

VOD bracht een aantal jaar geleden een zogenaamd **Paspoort van Wageningen** uit, als een gids voor vluchtelingen en hun ondersteuners in de wereld van diensten die onze stad en haar organisaties bieden. In het verslagjaar zijn we begonnen met het actualiseren van het Paspoort en het voorzien van meer beeldmateriaal, met de bedoeling het in 2022 opnieuw uit te geven.

De staf heeft het initiatief genomen om de **leefgeld**en van onze cliënten iets te verhogen. Die stonden al enkele jaren op hetzelfde niveau. Dat moet in 2022 zijn beslag krijgen.

Met **de Woningstichting** werd een samenwerkingsovereenkomst getekend waarin bepaald is dat de Woningstichting twee woningen uit haar bestand, verhuurt aan VOD ten behoeve van haar cliënten.

Aan het eind van het jaar werd duidelijk dat de **stookkosten** van de woningen die VOD voor haar cliënten in gebruik heeft, wel eens fors kunnen gaan oplopen. Staf en huismeester zetten in op maatregelen om de kosten door investeringen en bijstelling van gedrag, in de hand te houden.

4. Onze partners in de stad.

In dit verslagjaar werd duidelijk dat de looptijd van het contract tussen de gemeente en **WelSaam** met een jaar verlengd werd (tot en met 2022), zodat we onze plannen voor de jaren vanaf einde looptijd, in wat rustiger tempo konden ontwikkelen. VOD is door een van haar bestuursleden stevig verankerd in de kernorganisatie van WelSaam en ervaart de groeiende samenwerking tussen de WelSaam-partners als een aanzienlijke verbetering.

In 2021 kreeg Wageningen een **nieuwe burgemeester**: Floor Vermeulen, die zich nieuwsgierig toonde naar werk, cliënten en organisatie van VOD.

Ook werd een **nieuwe beleidsambtenaar** Vluchtelingen aangesteld: mevrouw Corry Floor. Daarmee kwam een einde aan het jarenlange burgemeesterschap van Geert van Rumund, die zich altijd als een groot belangenbehartiger van vluchtelingen op Wageningse grondgebied heeft getoond. Ook aan de jaren hechte samenwerking met beleidsmedewerker mevrouw Netty van den Berg kwam door haar vertrek, een eind.

De samenwerking met de Wageningse kerken en hun organisatie **Kerknet** bleef hecht. Een aantal kerkgenootschappen ondersteunen VOD bij het in stand houden van een logeerkamer, voor de kortdurende opvang van vluchtelingen zonder verblijfstitel.

Fijn dat we een goede samenwerking met **De Woningstichting** konden beklinken met een meerjarige overeenkomst waarbij VOD twee woningen ter huisvesting van haar cliënten, mag huren.

Vluchtelingenwerk is onze trouwe partner en maatje. We hebben een vergelijkbare doelgroep, we delen de huisvesting, VOD maakt gebruik van de ICT-infrastructuur van Vluchtelingenwerk en er is veel overleg tussen mensen van Vluchtelingenwerk en onze juridische specialist. Inloopcentrum Markt 17 biedt ons geregeld gastvrijheid en het is fijn zo'n organisatie als bureaus te hebben.

5. VOD in de regio

Eind 2021 leidden langjarige gesprekken met de gemeente **Ede** tot een afspraak inzake de financiering van onze activiteiten in de regio in de jaren 2018-2021. De financiële afwikkeling zal naar verwachting nog enige tijd in beslag nemen, maar een principeafspraken ligt op tafel. VOD hoopt in het komende jaar met de gemeente Ede een verlenging van de overeenkomst voor de opvang en begeleiding van cliënten uit onze doelgroep die verblijven in de gemeenten Ede, Barneveld, Renswoude, Rhenen en Scherpenzeel te maken. In 2021 ging het daarbij om 9 opvangplaatsen.

Tot nog toe hebben we geen afspraken kunnen maken voor cliënten die verblijven in de gemeentes **Veenendaal** en **Renkum**.

Onduidelijk is ook of er nog een vervolg komt op de regeling **Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen** of een andere vorm van een bed-, bad- en broodvoorziening. Dit is sterk afhankelijk van het overleg tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het kabinet.

De financiële situatie in 2021

In 2021 hebben wij gedurende kortere of langere tijd **leefgeld** verstrekt aan 19 volwassenen en 13 kinderen. Daarnaast hebben we **huisvesting** geboden aan vijf alleenstaanden en vijf gezinnen. Eén cliënt verblijft nog steeds in de Medische Opvang Ongedocumenteerden. De kosten hiervoor worden rechtstreeks door de gemeente Wageningen betaald.

Verder hebben we noodzakelijke **reiskosten** van cliënten vergoed. Het gaat daarbij om reiskosten naar de IND, ambassade, advocaat of rechtbank en voor kinderen naar een school in een andere woonplaats. **Medische kosten** die niet vallen onder de landelijke subsidieregeling voor medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden, zoals bijvoorbeeld eigen bijdragen en tandartskosten voor volwassenen zijn eveneens vergoed door VOD. Ook vergoeden wij de **legeskosten** van de Rechtbank en eventuele andere juridische kosten voor het verkrijgen van bijvoorbeeld bewijsmateriaal in het kader van een gerechtelijke procedure.

De **overige kosten** voor cliënten bestaan uit kosten die gemaakt worden om onze cliënten te kunnen laten deelnemen aan de samenleving. Voor kinderen hebben we bijvoorbeeld extra middelen ingezet voor het volgen van zwemlessen, creatieve vorming zoals muziek- en danslessen. Daarnaast hebben we kosten van kinderopvang vergoed voor ouders die taallessen willen volgen of vrijwilligerswerk willen doen.

Omdat we nog steeds in afwachting zijn van de afwikkeling van de gelden voor gemeentelijke noodopvang uit de regeling Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen sluiten we het boekjaar 2021 af met een negatief exploitatieresultaat. Het is inmiddels het derde jaar op rij dat we in de rode cijfers belanden.

Het positieve nieuws is dat er aan het einde van het verslagjaar eindelijk schot is gekomen in het overleg met ambtenaren van de gemeente Ede. De gemeente Ede heeft namelijk deze gelden van de Rijksoverheid toebedeeld gekregen voor onze regio. De omvang van dat bedrag is gebaseerd op het aantal cliënten van VOD. De regeling heeft betrekking op de jaren 2018 tot en met 2021. Complicerende factor daarbij is dat er meerdere partijen bij betrokken zijn en dat een aantal partijen in de afgelopen jaren een voorbehoud hebben gemaakt bij het verstrekken van subsidies en giften aan Vluchteling Onder Dak. Die zullen dus terugbetaald moeten worden uit de middelen uit de regeling Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen.

Daarmee worden hopelijk de financiële problemen van de afgelopen jaren opgelost, maar het biedt nog geen uitzicht op een structurele oplossing. Vluchteling Onder Dak vangt al jaren structureel meer mensen op dan waarvoor een financiële bijdrage wordt verkregen vanuit gemeentelijke overheden. De gemeente Wageningen heeft bijvoorbeeld via Welsaam slechts middelen ter beschikking gesteld voor 14 opvangplekken, terwijl er in 2021 in totaal bijna 18 opvangplekken in gebruik waren voor cliënten die voldeden aan de toetsingscriteria van deze gemeente.

Particuliere ondersteuning in de vorm van donaties, giften en schenkingen en bijdragen van kerken, fondsen en bedrijven blijft dan ook noodzakelijk om ons werk te kunnen voortzetten.

De cijfers op een rij, verkorte weergave jaarrekening 2021

EXPLOITATIEOVERZICHT 2021						
INKOMSTEN		2020	2021			
subsidie Welsaam/gemeente Wageningen		107.038	108.858			
subsidie gemeente Ede		9.584	29.746			
overige inkomsten		2.499	690			
totaal inkomsten		119.121	139.294			
UITGAVEN		2020	2021			
<i>cliëntgebonden kosten</i>						
leefgeldten cliënten		35.950	32.610			
huisvestingskosten cliënten		52.862	55.386			
reiskosten cliënten		2.090	2.553			
medische kosten		2.338	1.764			
juridische kosten		228	1.045			
activiteiten		0	0			
overige kosten cliënten		5.638	4.337			
<i>totaal cliëntgebonden kosten</i>		<i>99.106</i>	<i>97.695</i>			
<i>begeleidings- en organisatiekosten</i>						
personeelskosten		32.832	32.799			
inhuur personeel		5.750	5.750			
kantoorkosten		2.058	1.645			
pr en publiciteitskosten		20	0			
huur kantoorruimte		4.350	4.375			
buddyproject		7.735	8.070			
bank- en administratiekosten		1.406	939			
bestuurskosten		1.006	66			
afschrijvingen		0	0			
<i>totaal begeleiding- en beheerskosten</i>		<i>55.157</i>	<i>53.644</i>			
totaal uitgaven		154.263	151.339			
financiële baten en lasten		-215	0			
exploitatiesaldo		-35.357	-12.045			

BALANS PER 31 DECEMBER 2021							
ACTIVA		2020	2021	PASSIVA		2020	2021
Inventaris		0	0	Eigen Vermogen		-55.020	-67.066
Vorderingen		28.741	66.263	Reserveringen		1.172	1.172
Liquide middelen		22.509	23.200	Schulden korte termijn		12.062	17.371
				Schulden lange termijn		94.550	139.550
				Overlopende passiva		-1.514	-1.564
		51.250	89.463			51.250	89.463